

הכנס השלישי לבטיחות בעבודה ובריאות תעסוקתית במגזר הערבי

”הדואג לימים זורע חיטים,
הדואג לשנים נוטע עצים,
הדואג לדורות מחנך אנשים”
(יאנוש קורצ'אק)

ההיבט החוקתי:

המחוקק הישראלי הסדיר את נושא הבטיחות במקום העבודה בחוקים ובתקנות רבות ומפורטות ואף קבע אחריות שלוחית של המנהלים והעומדים בראשם של תאגידים לכל הקשור לנושא הבטיחות במקום העבודה

סעיף 222 בפקודת הבטיחות בעבודה מטילה אחריות על תופש המפעל שהינו הבעלים או מנהל המפעל. (במקרה שלנו- המועצה) חברה, אגודה שיתופית או כל חבר בני אדם אחר שעברו אחת העבירות לפי פקודה זו, רואים כאחראי לעבירה גם כל מנהל, שותף או פקיד אחראי של אותו חבר בני אדם, ואפשר להביאו לדין כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ונקט אמצעים סבירים למניעת העבירה".

להלן החוקים, התקנות והנהלים הנוגעים לבטיחות בעבודה:

- חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד 1954
- חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשכ"ב 2011
- פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל 1970
- פקודת התאונות ומחלות משלח יד (הודעה 1945)
- תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בבניה), תשמ"ח 1988
- תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ועדות בטיחות ונאמני בטיחות), תשכ"א 1960
- תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), תשנ"ו 1996
- תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות), תשע"ג 2013
- תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט 1999
- צו להגברת האכיפה על דיני העבודה (שינוי התוספת השנייה לחוק), התשע"ז 2017 חוברת מנחה לכתובת תוכנית ניהול בטיחות- המוסד לבטיחות וגהות במימון התמ"ת 2013

אירועי בטיחות בולטים ברשויות

בשנת 2021 אירעה שרשרת של אירועי בטיחות טרגיים ברשויות המקומיות:

- הר מירון - מרום הגליל. מעיכה וחנק של קהל בשל דוחק, 45 הרוגים וכ-102 פצועים
- גבעת זאב - קריסת טריבונה זמנית בבית הכנסת
- אגם מונפורט - מעלות תרשיחא. התמוטטות פסל ופגיעה בראשו של נער. הרוג אחד.
- שריפת בלון גז בבית ספר חט"ב בבית ג'אן.

משמעות :

משמעות העדר מינוי ממונה על הבטיחות בעבודה הוא בניגוד לחוק ומגדיל את הסיכון לבטיחותם של עובדי המועצה ותושביה.

מבנה ארגוני של מערך שלטון המקומי

נכון ל-2023 קיימות בישראל 258 רשויות מקומיות

- 82 מהן עיריות.
- 120 מועצות מקומיות.
- 54 מועצות אזוריות.
- 2 מועצות מקומיות תעשייתיות.

➤ **רשויות רבות ללא ממונה על הבטיחות.**

➤ **מדוחות ביקורת, קשיים בעניין הבטיחות.**

הרשות כסוכן להטמעת ערכי תרבות בטיחות בעבודה

תיאורית התעלמות :

➤ **מהווה גורם משמעותי תאונות עבודה.**

➤ **חוסר תרבות כיבוד החוק.**

סיבות עיקריות לחוסר מינוי ממונה בטיחות

- חוסר ההבנה חשיבות הבטיחות בעבודה לשמירה על קדושת החיים.
- חוסר שליטה מצד גורמים המעורבים בעלי הפקידים.
- חוסר ניסיון ובמודעות אצל מקבלי החלטות.
- חוסר היכרות מודעות לבטיחות.
- משרד הפנים, ביקורת פנים וחוץ, שכר מתעלמים מכך
- משרד העבודה אינו מפקח ואוכף זאת

בעלי תפקידים ברשויות:

פקידים, מורים, סייעות גנים, מלווה בהסעות, מנהלי מחלקות, פועלים, סייעות חינוך מיוחד, מדריכים, עו"ס פסיכולוגים, פקחים, אבי בית, עובדי אחזקה, מדביר, מחסנאי, רכש, תברואה, וטרינר.

מרחב פעילות הרשות:

מבני משרדים, מחסנים, מרפאת שיניים, בתי
ספר, גנים, תעבורה, מעבדות לימוד בבתי ספר
או אבחונים, וטרינר, קבלנים, תשתיות, עסקים,

תברואה

סיכונים הקיימים ברשויות :

**מעידות, רעש, החלקה, מעקוב, סיכונים ביולוגים עקיצות
דבורים, נחשים ועוד..**

**נשיכות כלבים, מחטים דקירות, חיידקים וירוסים, חשמל,
אש, סיכונים כימיים חשיפה לאבק, נוזלים משתכים, לחץ,
קבלנים, תעבורה, ציוד מכני, ארגונומיים .**

לקט ממצאים דוחות ביקורות הפנים ברשויות המקומיות בתחום הבטיחות:

- עבודה משרדית נתפסת בטעות כבלתי מזיקה כמו רעש מזיק , תאורה לקויה, קרינה, איכות אויר נמוך.
- שימוש לא נכון בציוד, ציוד לא מתאים.
- פינוי אשפה , בטיחות העובדים , שימוש בציוד הרמה.
- לא קיימת תכנית בטיחות וסקר סיכונים במועצה, בניגוד למתחייב.
- לא קיים אוגדן הוראות בטיחות בעבודה .
- חסרות הוראות בטיחות מפורטות המוכוונות ומותאמות לכלל עיסוקי העובדים במועצה כגון: עובדי מנהלה, משרדים, מנהלניות ואבות בית בבתי הספר בדגש על עבודות קבלני חוץ, אחזקה ועוד.
- לא קיימת נורמה של קבלת עובדים (קבועים וזמניים) והנחייתם בתחום הבטיחות טרם כניסתם לעבודה.
- הביקורת מציינת כי זוהי חובתם של מנהלי המחלקות לביטחון העובדים. מעבר לכך יש לעדכן את ממונה הבטיחות ולחייב העובדים בקבלת הנחיות בטיחות.
- ועדת בטיחות לא מתכנסת.
- אין נאמן בטיחות.
- לא מדווחים על אירועים חריגים.

המשך - לקט ממצאים דוחות ביקורות הפנים ברשויות המקומיות בתחום הבטיחות:

- ביצוע סדנאות לבעלי תפקידים בכירים ולעובדים.
- הדרכות בטיחות לעובדים, ריענון נוהליים, הגברת הבטיחות.
- אין למועצה מדיניות בטיחות.
- נהלים והוראות בטיחות ואופן יישומו.
- מנגנוני בקרה על הפרויקטים בהביט בטיחות לקוי אין בקרה – אין יומנים.
- ניהול יומנים יומן הדרכות.
- הגנה בהתקשרות בסעיפי ביטוח אחריות קבלן לבטיחות.
- עובדים אינם מקבלים בקליטתם לעבודה תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה שבה הם מועסקים.
- המועצה לא תרגלה את בעלי התפקידים והעובדים בהתמודדות עם מצבי חירום האופייניים לסיכונים במקום העבודה.
- המועצה אינה מבצעת הסברה ופרסום בקרב העובדים לשם הגברת המודעות לסיכונים בטיחותיים במקום העבודה.

סיכום והמלצות:

- חשיבות מינוי ברמה תודעתית – הטמעת תרבות בטיחות.
- נתוני הביקורות החמורים ברוב הרשויות אפשר ליחס למדיניות משרד הפנים והיחס לתפקיד הממונה על הבטיחות.
- עשרות רשויות לא מאיישות את התפקיד, בחלק מהרשויות בהם כן קיים ממונה על הבטיחות פעילותו לוקה בחסר, לא בכל הרשויות.
- מקבלי החלטות אינם מודעים לאחריותם האישית והשלכות הנגזרות מהעדר בטיחות - נדרשים ימי עיון מפע"ר, במשרד הפנים, לתת לנושא זה חשיבות בכנסים מול דרג הבכיר ומקבלי החלטות.
- נדרשת הסברה בדרג אגף שלטון המקומי, מנהלי המחוז, קציני מחוז מבקרי פנים ומבקרים חיצוניים, מרכזי הדרכות, השתלמויות בשלטון המקומי בנושא זה.

תודה רבה על הקשבה

